

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Бобось І.М., Сич З.Д., Комар О.О.

Науково-виробничі рекомендації з
виросування вігнн спаржевої
(*Vigna unguiculata* (L.) Walp.
subsp. *seispedali* (L.) Verdc.)



Київ – 2023

635.654

Боб

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Бобось І.М., Сич З.Д., Комар О.О.

Науково-виробничі рекомендації з
виращування вігни спаржевої
(*Vigna unguiculata* (L.) Walp.
subsp. sesquipedalis (L.) Verdc.)

Інв. № 392721

БІБЛІОТЕКА БНАУ

БІБЛІОТЕКА БНАУ
КОНТРОЛЬНИЙ

Київ – 2023

ВІСТ

Рекомендації підготували науково-педагогічні співробітники кафедри овочівництва і закритого ґрунту Національного університету біоресурсів і природокористування України:

Бобось І.М. – кандидат с.-г. наук, доцент
Сич З.Д. – доктор сільськогосподарських наук
Комар О.О. – кандидат с.-г. наук

Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради НУБіП України,
протокол № 3 від 27 вересня 2023 р.

Рецензенти: Улянич О.І. – завідувачка кафедри овочівництва
Уманського національного університету садівництва, доктор с.-г. наук,
професор.

Шевчук Л.М. – професор кафедри садівництва ім. проф. В.Л.
Симиренка, член-кореспондент НААН, доктор с.-г. наук, професор.

Рекомендації з вирощування вігни спаржевої (*Vigna unguiculata* (L.)
Walp. *in* *ibip. ieiquipedalii* (L.) Verdc.) / Бобось І.М., Сич З.Д., Комар О.О. – К.:
Компринт, 2023. – 51 с., з іл.

Науково-виробничі рекомендації підготовлені на основі результатів науково-дослідної роботи за темою 110/223-пр «Розробка технологій вирощування та маркетингове впровадження малопоширених бобових овочевих культур» і були заключними за темою «Розробити інноваційні технології вирощування малопоширених овочевих культур» (№ держреєстрації 0122U001637). Подано результати досліджень, які були проведені впродовж 2010-2023 рр.

Наведено результати комплексної оцінки сортів за основними господарсько-цінними показниками. Виявлено вплив прийомів технології вирощування (термінів сівби, густоти рослин, мікродобрих) на важливі технологічні та біохімічні показники, що дозволить підвищити урожайність та цінність готової продукції.

Рекомендації призначені для спеціалістів сільськогосподарських формувань різних форм власності, наукових працівників, студентів, аспірантів та овочівників любителів. В рекомендаціях викладені біологічні особливості, вимоги до чинників навколишнього середовища, сорти та елементи технологій вирощування вігни спаржевої для одержання бобів лопаток.

Зміст

Вступ.....	4
1. Народногосподарське значення та біологічні особливості.....	5
1.1 Історія окультурення.....	5
1.2. Значення та лікувальні властивості.....	6
1.3. Ботанічні та біологічні особливості.....	7
1.4. Сорти.....	10
2. Технологія вирощування вігни овочевої.....	23
2.1. Вибір ділянки.....	23
2.2. Місце в сівозміні.....	23
2.3. Особливості підготовки ґрунту та удобрення.....	23
2.4. Передпосівна підготовка насіння.....	24
2.5. Сівба насіння.....	28
2.6. Вплив мікробних препаратів на ріст і розвиток вігни.....	37
2.7. Догляд за рослинами.....	46
2.7. Збирання врожаю.....	47
Рекомендована література.....	49

Вступ

Овочівництво в Україні стало високорозвинутою галуззю. Поряд з ростом урожайності спостерігається постійне розширення овочевого різноманіття за рахунок власного виробництва та імпорту. Серед них дуже цінними є бобові культури, як важливе і дешеве джерело білку, на який бідний сучасний раціон людини.

В овочівництві України в даний час вирощують лише невелику кількість видів з родини Бобові (*Fabaceae*). В основному це квасоля овочева, горох овочевий і, дуже рідко, біб овочевий. Навіть серед цих видів овочівники поки що не повністю їх використовують для різних напрямів використання, в т.ч. для одержання недостиглого насіння, на зелені боби-лопатку та ін.

Світове різноманіття культурних овочевих бобових дуже велике і нараховує понад 40 видів. Овочівники вирощують досить багато видів – квасолю багатоквіткову і лімську, горох цукровий, доліхос, тетрагонолобус, біб овочевий, гуньбу (пажитник, або грибна трава), вігну овочеву та багато інших.

В Україні для цих видів поки що не створено вітчизняних сортів і овочівники-любители широко вирощують місцеві та випадково інтродуковані форми. Практично для всіх культур не розроблені технології їх вирощування, як для одноразового збирання, так і для створення конвеєрного впродовж тривалого періоду у супермаркети.

Однією з перспективних малопоширених бобових культур є вігна овочева, харчова цінність якої досить велика і цінується за вмістом легкодоступного білку та вітамінів, а також накопичує всі необхідні для людини амінокислоти, солі кальцію, фосфору, заліза. Головною цінністю вігни є висока посухо-, жаро-і солестійкість, що дає велику можливість вирощувати цю культуру на насіння, сидерати, корм та овочі. У Степу та Лісостепу України є всі необхідні кліматичні умови для вирощування вігни. Тому розробка рекомендацій з технології вирощування культури є актуальною для спеціалістів агропромислових підприємств а також буде корисною широкому колу читачів, хто цікавиться проблемами розширення овочевого різноманіття для споживання у свіжому й переробленому вигляді та у ландшафтному дизайні.

Рекомендована література

1. Вігна китайська: овочева, кормова рослина і сидерат [Електронний ресурс] режим доступу: <http://babuihkiniaid.kiev.ua/2015/01/25/264.html>
2. Вігна овочева (*Vigna unguiculata* iubip. ieiquipedalii та iubip. unguiculata) перспективна овочева бобова культура в Лісостепу України [Електронний ресурс] /З.Д. Сич, І.М. Бобось // Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnuu_agro/2011_162_1/11i_zd
3. Волкогон В.В. Мікробіологічні аспекти оптимізації азотного удобрення сільськогосподарських культур / В.В. Волкогон. К.: Аграрна наука, 2007. – 144 с.
4. Вплив мікробних препаратів на засвоєння культурними рослинами поживних речовин / [В.В. Волкогон, С.Б. Дімова, К.І. Волкогон та ін.]. // Вісник аграрної науки. – 2010. – № 5. – С. 25-28.
5. Камінський В. Ф. До питання розв'язання білкової проблеми / В. Ф. Камінський // Вісник аграрної науки. 2003. -№5. –С. 23-27.
6. Корисне про овочі. Переваги вігни [Електронний ресурс] Режим доступу: http://pomidor.pl.ua/vigni/perevagi_vigni.html
7. Косых О. Вигна [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.agrojour.ru/ovoihhevoditvo/kultury/vigna.html>
8. Мікробні препарати у землеробстві. Теорія і практика / [Волкогон В.В., Надкернична О.В., Ковалевська Т.М. та ін.]; за ред. В.В. Волкогона – К.: Аграрна наука, 2007.– 312 с.
9. Петриченко В. Ф. Наукові основи сучасних технологій вирощування високобілкових культур / [Петриченко В. Ф., Бабич А. О., Колісник С. І. та ін.] // Вісник аграрної науки // Спеціальний випуск / К, жовтень 2003. – С. 15-19.
10. Рекомендації з вирощування малопоширених бобових овочевих культур в Лісостепу України / [Сич З.Д., Бобось І.М., Котюк Н.В. та ін.]. – К.: НУБіП України, 2010.-41с.
11. Рослина вігна - вирощування і посадка, сорти вігни [Електронний ресурс] режим доступу: <http://hyperdachamechti.ru/roilini/4671-roilina-vigna-viroihhuvannja-i-poiadka-iorti-vigni.html>.
12. Сич З.Д. Рекомендації з технології вирощування вігни овочевої (*Vigna unguiculata* Fruwirth.) / З.Д. Сич, І.М. Бобось, І.О. Федосій. – К.: НУБіП України, 2011. – 12 с.
13. Сич З. Результати і перспективи інтродукції вігни овочевої (*Vigna unguiculata* iubip. ieiquipedalii та iubip. unguiculata) для розширення овочевого різноманіття // З. Сич, І. Бобось / Інтродукція рослин,

Підписано до друку 04.10.2023 р. Зам. № 106.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Друк – цифровий.
Наклад 50 прим. Ум. друк. арк. 3,8.
Друк ЦП «КОМПРИНТ». Свідоцтво ДК №4131 від 04.08.2011 р.
м. Київ, вул. Васильківська, 32
067-209-54-30, 097-533-18-07
email: komprint@ukr.net